

שירה
בין חג'ג' לבין שמואלוף

מתיתיהו שמואלוף

הוצאת ירון גולן

Matitiahu Shmuelof
POETRYBetween Hazaz and
Shemoelof

הספר ייצא לאור בסיוע קרן תרבות חיפה
עיצוב הספר והעטיפה – עינבל שמואלוף

מסת"ב XXXXXXX ISBN

תשס"ה

©

2005

כל הזכויות שמורות למחבר ולהוצאה לאור
הוצאת ספרים ירון גולן
תל-אביב, טלפון 03-6952664

נדפס בישראל

סידור ועימוד: יהודה ברושי, 054-4963960

אבא – דמותך מאירה את נשמתי בבוקר,
מודה אני לפני אלוקים, שזכיתי
להכירך.

תודות:

ברוך השם.

תודה לסבא שלמה המנוח מקווה שדעותיי משנות את דרכך לטובה.

תודה לסבתא רחל, שלוקחת אותי בשיחותיה למקומות שם אני חסר שפה ומלא בעושר. מי ייתן והכדור הזה יהיה יותר ערבי ממה שהוא...

תודה לסבא יצחק וסבתא שפרא שמואלוף על השקעתם באבי ומשפחתו, ומקווה שעוד אבקר בדמשק ומשהד בתור פלסטינישראלי.

תודה גדולה לאימי (ולכל אחיה ואחיותיה) שנתנה לי תמיכה לאורך הדרך.

תודה מקרב לב לאחיותיי האהובות ומשפחותיהן: עינבל (תודה גדולה על עיצוב "מגמד הצלקות" וספר זה" ואורן שמואלוף-גי'נו וללימור וליאור דן ולילדיהם, עדן אהוב נשמתי ונועה נשמתי היוקדת ולשיפי ואשר קרן ולשלושת בניהם היפים.

תודה לכל אחיי הגולים ומשפחותיהם שתמכו ותומכים בדרכי: חיים רובינשטיין ("תתחיל לכתוב...") הערת לי ובאורך נראה אור) רונן וג'סיקה סבג, דב ווטרמן וקרן (מפתחות הלב שיושבים בלונדון) עמית שני (שר האור) ואורן הולנדר (הטייגר הנורווגי)! נדב כוכבי ז"ל.

תודה לכל חברי הקרובים ומשפחותיהם: נחום (ישתבח השם שנתן את הזכות להכיר אדם שכמוך) ודני בלייר-ג'ונס-גרוסמן-שווד-בואי ולינדה וליאור לביא ואיל בן משה ואיה, נפתלי וורד שם טוב (הספר הזה לא היה נולד ללא היכרותנו), עמית ורויטל דרום, גיל וטליה, יאלי השש, נינה מזרחי, איל פרילנדר, דוד מרחב לקרן סלמונוביץ היקרה ודניה ואיריס חג'ג, יאנה ציפרבלט, איתמר שחר, דורון עופר. תודה לכל החברים והחברות בקשת הדמוקרטיה המזרחית ובמיוחד לנורית חג'ג, יהודה שנהב, יוסי יונה, אופיר עבו, קציעה אלון, הנרייט דהאן-כלב, ראובן אברג'יל, שלום ועקנין, דודי מחלב, יונית נאמן, יעל בן יפת, נטלי ברוך, סמדר לביא,

זמירה רון, סיגל הרוש, יוסי לוס, רווית חננאל, שולה קשת,
וכל מי שנוטל/ת חלק במשפחה המופלאה הזו.
תודה מיוחדת לאילן ורויטל פפה על האמונה בשירה ובעתיד
אחר לאזור כולו.

תודה לכל גילדת המשוררים והסופרים, אשר היכרותי איתם
תרמה לעיצוב שיריי, ארז ביטון (המשורר המזרחי הראשון
שפרסם שירים רבים מקובץ זה בירחון לספרות "אפיריון"),
נר ברעם (ניצוץ נדיר), יעל ברדה, רוני סומק, משה בן
הראש (על כל הייעוץ והתמיכה), ברכה סרי (טוני מוריסון
הישראלית!), יעקב בסר, משה בן שאול, רועי "צ'יקי" ארד,
קורינה הסופרת, פסח מיילין, עמיקם יסעור, סמי שלום
שיטרית.

סדר השירים

- 11 וְזֶה לֹא צְטוּט, זֶה אוֹת צוֹרֵב עַל צוֹאֲרֵי
אָבִי כְמוֹ שְׁטִיחַ פְּרָסִי נִפְרָשׁ מִתּוֹךְ שְׁעוֹן סוּדֵי בְּעֵינֵי
12
13 מְלֹאכֵי בָּבֶל
14 עֲבָדוֹת בְּרֹאס אֶל שְׁטֵן – בְּאֲדַמַּת סִינֵי 2003 ...
15 בְּאֲמַת
16 לֹא
17 מְדַבֵּר סִינֵי לֹא-שָׁלֵם
18 גִּיהֵנִם אַרְז שִׁירָה
19 אֵין סֶרְטֵן בַּמְדַּבֵּר – יֵשׁ מְמִשְׁלָה עוֹיֵנֶת
20 אִימָאנִי
21 בְּרַכַּת לִיזוֹם הַלְדָּת שֶׁל אֶקְטִיבִּיסַט שִׁירָה יְדוּעָה...
21 לַעֲמִיקָם וּפְסוּחַ
22 לִיְצֵר אֶסְתֵּטִיקָה מְזַרְחִית
23 הַבְּעִיָּה הָאֲשֶׁכְנִזִּית
23 לְרֹאוּבֵן אֶבְרָג'ִיל
24 בְּדֶרֶךְ חֲזָרָה לְמְדַבֵּר סִינֵי
25 מִתּוֹךְ חֶדֶר הַמְטוֹת שְׁלִי
26 בְּרוּקְלִין שֶׁל בְּנוֹת בְּרֶק
עֵרֵב שִׁירָה אֲשֶׁדוּדִית, בְּמֶרְחֵב שֶׁל סִמֵּי שְׁלוֹם
27 שְׁטָרִית
28 לְשֵׁהִידִים
29 מֵה תְּרַבּוֹתֵי בְּתַרְבּוֹת?

30	נר השעוה מקלף מעליו שומן כמו שוורמה באמצע
31	חלומות על המגדל של דרידה
32	מסע אל תוך בטנה של הגנבת הגדולה מכל – "הציזנות"
33	מזגן אור של אללה
34	ספור אור ירח
35	זכרון ללא אבידן
36	דרך הסח חארטה
37	הפרויקט המודרני בנתוח פוקואני
38	אבי המת
39	בין אם-כולתום לבין אמי
40	הלואי ויכלתי לחזר בין סכיני הזמן
41	אולי עוד יגדל לי שריון ואעשה חיל
42	יש מלים מקעיסות
43	תלמידמורה
44	חרשת הישראליות
45	קדם גלוח אהבה
46	שימו לב, שימו לב מה קורה על רכבת השפה שלנו
47	אלהים לא מרחם על הארסים והפרחות
48	הנסיך הקטן מרמאללה
49	ההיסטוריון הנכון
50	אל מול "אני" אחר
51	למרים
52	מות ליום הולדת

וְזֶה לֹא צֵטוּט, זֶה אוֹת צוֹרֵב עַל צוֹאֲרֵי

הַגִּיעַ הַזְמַן לִזְמַר הַדְּכוּי לֹא הַסְתִּימִים
הַאֲדָמָה לֹא מִזְרָח-תִּיכוֹנִית
הַזְעַם מִבְּקֵשׁ לְכַתֵּב שִׁיר אֲנָאֶלְפִּיטִי
שְׁחַר מִתּוֹךְ מְחִילוֹת לִבְנוֹת
מְלִים נִקְרְעוֹת בְּפֶלֶא
קוֹמוּ הַתְּחַבְּרוּ לְמֶרֶד בְּשִׁפָּה
אֲנַחְנוּ קִמְנוּ
בֵּין חֲרָבוֹת הָאוֹתִיּוֹת הַגְּזַעְנִיּוֹת שֶׁהִקִּיפוּ אוֹתָנוּ
בְּמַעֲבְרוֹת-לֹא מְנַקְדוֹת
אֲנַחְנוּ הַעֲבָד וְהַשְׁפָּחָה שֶׁל הוֹמְרוֹס וּבִיאֵלִיק
קוֹרְאִים מִזְרָחִית, כְּנֶגֶד וּמַעֲבֵר סוֹג שֶׁל
אֶפְשָׁר וְזֶה שֶׁלִּי שִׁיט לְשִׁירָה.

אָבִי כְּמוֹ שְׂטִיחַ פְּרָסִי נִפְרָשׁ מִתּוֹךְ שְׁעוֹן סוּדֵי בְּעֵינַי

אָבִי כְּמוֹ שְׂטִיחַ פְּרָסִי נִפְרָשׁ מִתּוֹךְ שְׁעוֹן סוּדֵי
בְּעֵינַי
וּמִתְגַּלְגֵּל הַחוּצָה אֶל שׁוּק "רְמֶלֶה-לּוֹד"
אָנִי מְנַקֶּה וּמְפַנֶּה מִבֵּט
לְאֶבֶק שְׁנֵזֶרֶק בְּחִזְרָה
עַל בֵּטְנוֹ (חִסְרַת הַבַּיִת)
הַמְשִׁתְּפֹלֶת מֵעַפְעָפִי שִׁיר שֵׁשׁ
בֶּשׁ, מְקַרֵּיא
אֶת רִקְמַת גְּעֻעֵי הַקְּרוּעָה
וְהוּא מִתְקַפֵּל בְּאֵי סֵדֶר - חִזְרָה לְאַרְזוֹנוֹת
הַזְּמַן.

מלאכי בבל

הַרְגֵשׁה דְּבִיקָה
סִימְפֹטוּם
אַחֲרֵי קִנְיֹן גְּבִין חוֹלוֹן
שָׁהִיו אוֹ הִיִּיתִי
אוֹ כְּלֵי צְנֻצָּנֹת אֲבִק עֲצָמוֹת
אֲמָה עֲרֵבִית.

עבדות בראס אל שטן – באדמת סיני 2003

"וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים...." – ספר
דברים פרק כד', פסוק כב'.

לא כל העבדים יצאו ממצרים
אמרו לי רגלי 16-17 שעות העבודה
של איסמעיל בן ה-13.

בְּאֵמֶת

בְּבֵר מִצְוָה פְּחַדְתִּי כָּל כֶּף מִמֵּאֲבֹטְחִי כֹרֵר
הֵהֱתוּךְ
שְׁנַתְתִּי לָהֶם, בְּעֶסְקָה לְלֹא טְעוּן, אֶת
שְׂרִשְׁרֵת זֶהָב גְּאֹתִי.

הַיּוֹם אֲנִי מְלַקֵּט אֶת חֲרוּזֵי הַהִיסְטוֹרְיָה שֶׁל
אֲבוֹתִי
רְחוּק מִחֲנִיּוֹת הַתְּכַשִּׁיטִים הַמְּקוֹמִיּוֹת
וְאוֹסֵף אֶת אֲבֵנֵי הַחֵן שֶׁל הַזְּכָרוֹן, שֶׁצִּלְלוּ
לְאֲבוֹד
בְּאוֹקֵינוֹס הַבוֹשָׁה.

לא

אָנִי לֹא מְרַגֵּשׁ אִם הַחֶדֶר סְגוּר אִוֹ
פְּתוּחַ, אָנִי מְרַגֵּשׁ סְגוּר
יְצִיאֹת פְּתוּחוֹת, אֵין מְחֻסָּמִי
כְּנִיסָה וּבְכָל זֹאת
אֲשַׁכֶּרָה
כְּפָרָה
בְּדֹלֶק
מִתֵּק
סֶכֶר
נְשֻׁמָה
עֵיוֹנִי
נְשֻׁאֲרוֹת פֶּאדִיחָה סְגוּרָה שְׁלוּפָה שְׁלִי
שְׁפוֹתַחַת פֶּה וְאוֹמְרַת
לֹא עוֹד!

מְדַבֵּר סִינֵי לֹא-שָׁלֵם

עֲבָדוֹת סִחְלָב מְתוֹקָה
וְיִלְדוֹת תְּהֵ בְּדוֹי אָבוֹדָה
הִבִּיֵּאָה אוֹתִי אֶל־מוֹסְטָפָא בֶן־ה־11
וְהַבּוֹרְגָנוֹת לֹא נּוֹצְרָה.

גִּיהֲנָם אֶרֶז שִׁירָה

בְּבֵית שְׁלִי לֹא הֶאֱכִילוּ אוֹתִי בְּאֶרֶז שִׁירָה
כְּדִי שְׁלֹא אֶגְדֹּל לְהִיזוֹת מִשׁוֹרְרֵת קוֹבָה לְלֹא
בְּשֵׁר.

בְּבֵית שְׁלִי הִיְתָה אֶסוּרָה
נְשִׁימַת גּוֹלֵשׁ הַגְּלִים, כְּדִי שְׁלֹא אֶרְדֹּף אַחֲרֵי
חֲסוֹת הַשֶּׁמֶשׁ.
וּבְבֵית הַכֶּלֶא שְׁלִי, חֲסֵר הַסְּלִיחָה,
יִשְׁבְּנוּ, אֲנִי וְהוֹרֵי, אֶסוּרִים.

אין סרטן במדבר – יש ממשלה עוינת

בדואים לא מתים
מחם האדמה היבשה,
רוח מזרחית נושאת אותם, אל לב אוקיינוס
החול הרטב,
שלא יכל להכנס למפת המלה

עבדאללה לקח ממני את עתון "מעריב"
שהחזקתי
הוא הביט בתמונות
והניח לעתון, להיות לו
לקרית.

אימאני

אמא, טנְקִי המלים הקשות שְׁלָךְ, סְדִקוּ אֶת
כְּבִישֵׁי הָאֲמוּן בִּינִנוּ,
וְהַשְׁהִידִים שֶׁל הַפִּילֹסוֹפִיּוֹת שְׁלִי, שׁוּב פּוֹצְצוּ
אֶת סוּבְלָנוֹת בְּתֵי הַקֶּפֶה, שָׁם נִפְגַּשְׁנוּ,
וּבְכֹל זֹאת
פְּרָחֵי הַשִּׁיחֹת הַנְּדִירוֹת שְׁלֵנוּ, שׁוּב צְמָחוּ, בֵּין
שְׁאוֹן אוֹטוֹסְטְרִידַת הָאֶסְפֶּלֶט, לְרַעַשׁ הַלֵּא פּוֹסֵק
שֶׁל מְכוֹנוֹת הָאֶסְפֶּרְסוֹ,
אֲבָל אֲזַ אֲנִי חַיֵּב לְצִיֵּן, שֵׁישׁ סְדֵר נְשִׁימוֹת
מְסִים, בְּרִיצוֹת לְמַרְחָקִים אֲרָכִים,
שְׂרָצִים לְמַרְחָקִים קְצָרִים
לְעוֹלָם לֹא
יְבִינוּ.

**בְּרַכַּת יוֹם הַהִלָּדוֹת שֶׁל אֲקֻטִּיבִיסֵט
שִׁירָה יְדוּעַ**

לְעִמִּיקָם וּפְסַח.

אֵל תְּנִיחַ אֶת הַנְּסִיּוֹן
אֵל תִּשְׁתִּיק אֶת הַבְּקֻשָּׁה
זֶה הַזְּמַן
לְמִנוּחָה בְּבֵית הַהִבְרָאָה
שֶׁל הַמְּלַחְמָה.

לִיצֹר אֶסְתֵּיִקָּה מְזַרְחִית

מִדּוּעַ בְּרָכָה סְרִי וְחֲבִיבָה פְּדִיָּה לֹא נִפְגָּשׁוֹת
בְּעֵדְנָה אֶל מוֹל תְּבָה סְתוּמָה
מִדּוּעַ שְׁנֵהֵב – שְׁטָרִית – שׁוֹחֵט לֹא נִכְנָסִים
לְחוּפָת
שִׁירַת הַמְזַרְחִיּוֹת הַפְּזוּרָה עַל
רְצַפַּת הַדְּפוּי כְּמוֹ כּוֹס שְׁבוּרָה
שְׁכָל חֲלָקִיָּה נוֹצְצִים...

הבְּעִיָּה הָאֲשֶׁכְנִזִּית

לראובן אברג'יל.

פגשתי פנתר שחר
באמצע הדרך האלמת
הוא אמר לי: "עוד ארבע מאות שנה תפל
החומה" ורציתי לנסע
אתו לכלא "דמון" אשר בצפון השכונה
הלבנה,
לפני פנת הדרוזים הקפואים ולשחרר
את האחים המזרחים מן המסכה – ולעלות
על הבמה
כמו אז בכיכר ציון, להכריז:
"אתם אחי מהרגע שלא היה לכם".

הכרזה עוצבה על ידי האמן דורון עופר

פבונר

גאזיץ להצגה קיזח הי, 10.3, 20:00 בערב

החוקרים

הדיכוי

קצב

המאבק שלא נגמר

מוואזי סאליה

דוק הפנתרים השחורים

עז לקשת הזמורקטית המלוחית

פבונר - 27 - 59700 וסידע אלטרנטבי 04-6621073 ובזכר לז'וזף ז'יפ

ההנחיה
ראובן אברג'יל
מסקימי הפנתרים
ופעילי חברתו

בְּדֶרֶךְ חֲזָרָה לְמַדְבַּר סִינַי

חִיּוֹךְ הָאוֹטוֹבוּס מֵתֵל אָבִיב לְאִילַת,
חוֹשֵׁף בְּפָנָי, אֶת הַקְּרָקָס הַמְּזָנֵחַ שֶׁהַשְּׂאִירָה
הַמְּדִינָה, מֵאַחֲרֵי מִגְרָשֵׁי הָעָרִים הַגְּדוֹלוֹת.
הַמְּרַפְסוֹת הָעֲצוּבוֹת שׁוֹאֲלוֹת אוֹתִי, הָאֵם
רְאִיתִי אֶת הַתְּלִיין לִלְוִיִּן,
שֶׁהִבְטִיחַ לְחַנֵּק לְמוֹת, בְּרִקּוּד סוֹעֵר, אֶת
מְרַכְזֵי הַקְּנִיּוֹת הַמְּסַמְּמוֹת,
וְלִזְרַע בְּמִקְוֵי גְדוּלֵי תְּרַבוֹת אַחֲרָת.

מתוך חדר המתות שלי

את לא יכולה לראות מערכת
יחסים בתוך שיר על שיבתך
ואני לא מוכן להקשיב
לקול שלך, המתנגש עם רצוני
למחיקה.

גם כשהיתה חדירה בינינו – לא
ידעתי מי מאתנו יליד/כובש המזרח
מכון סיגריה דולקת בנסיון
להדמות לסדרה שעדיין לא שדרה
במלאה.

עם הזמן הגוף נתלה על בשרינו ושום קרם
לא מאחה את הרצון הטהור
לעבר. בכל זאת בשרי מורח את נשמתך
בשקרים
על פוליגמיה מדינתית ורוח נאחזת בדמיון
רב.

בְּרוּקָלִין שֶׁל בְּנוֹת בֵּרֶק

אָבִי קִפּוּא שׁוֹכְבּוֹכָה
בְּמִטַּת־הַמִּילָה שֶׁל אִמִּי
אִימִי מְשִׁילָה אֶת זְכָרוֹנוֹתַי הַחֲמִים
"צֵא לְעִבּוּדָה" הִיא אוֹמֶרֶת וְאָנִי
כוֹתֵב בּוֹכָה וְזְכָרוֹנוֹתֵי אוֹזְלִים.

**עָרַב שִׁירָה אֲשֶׁדוּדִית, בְּמַרְחֵב שֶׁל
סְמֵי שְׁלוֹם שְׁטָרִית**

"אִי אֶפְשֶׁר לְלַמֵּד לְקַרְא שִׁירָה
אֲבָל שִׁירָה יְכוּלָה לְלַמֵּד אוֹתְךָ לְהִקְשִׁיב..."

בְּשִׁכּוּנָה תִּימְנִית, בֵּין בְּתֵי הַבְּאוּהָאוֹס, עֲשִׁירִים
הִתְחַדְּשׁוּ אֶל מַעֲמָדָם,
בְּחֲנוּת סְפָרִים קְפוּאָה, שְׁסָלְלָה כְּבִישׁ
עַרְבֵיהוּדִי, הִתְחַבְּרָתִי בְּחֶשְׁמֵל הָעֵרֶק,
עַת שִׁירָה מְזַרְחִית דְּבָרָה עַל זְהוּת,
עַט זְהוּת מְזַרְחִית כְּתָבָה שִׁירָה,
וּמְחֻשְׁבוֹתֵי בְּרָחוּ אֶל תְּמִיר, שְׁתַּמִּיד הִיָּה
מְאֲבֵק בְּהִשְׁפָּלָה,
וְהִתְמַפֵּר, בְּנֹוּה לְלֹא צִדִּיק לְהַרְוֹאִין "צִיּוֹנִי-
אֲשִׁכְנִזִּי"

וּבְעֶזְרַת אוֹזְלַת הַיָּד שֶׁל הַמְּמַשְׁלָה, הוּא אֶסֶף
מִבְּטֵי פְּחִיזוֹת,
לְעִגְלַת סוּפְרַמְרֶקֶט שֶׁל חֶרְטוֹת.
וְיִדְעֵתִי שֶׁל אֲכַל יוֹתֵר לְשִׁבְתֵּי אֶתּוֹ, כְּמוֹ דְרוֹיֵשׁ
יְרוֹק, חֶסֶר מַעֲמַד,
וְלִהְיוֹת עֶבֶד לְחֶרֶשֶׁת הַהִשְׁתַּקָּה,
זָרְעֵי לֹא הִיוּ מוֹכְנִים לְגִדְלֵי יוֹתֵר בְּאֲדַמַּת
הַהִשְׁפָּלָה.

לְשֵׁהִידִים

הַשָּׁפָה מְבַקֶּשֶׁת לֹאמַר סְלִיחָה עַל שְׁלֹא נִתְּנוּ
לָכֶם עָרוּץ חֲמֵשׁ פְּלוּס בְּשָׁעָה הַנִּכּוֹנָה
שֶׁם יְכַלְתֶּם לְקַבֵּל כְּרִטִּים אָדָם וְלִהְשֹׂא
בְּתִמוּנָה
שֶׁל הָאֱלִיפוֹת.

מה תרבותי בתרבות?

בְּעָרְבַּ הַשִּׁירָה בְּקִשׁוֹ מִמֶּנִּי לִהְיוֹת תְּרַבּוּתִי
לְסַפֵּר מִדּוּעַ הִגַּעְתִּי לַשִּׁירָה
מִבְּלִי לְסַפֵּר עַל מַלְחָמַת הַמְּלִיִּים
מִבְּלִי לְשַׁזֵּר אֶת חֲרוּזֵי הַגְּזָעֵנוֹת
כְּמוֹ לְאַרְגֵּן עָרֵב אֲגָרוּף וְלִשְׁבֵּת בְּזִירָה
קְשׁוּרֵי־עֵינַי.

נֵר הַשְּׁעוֹה מְקַלֵּף מֵעֲלִיו שׁוֹמֵן כְּמוֹ שׁוֹרְמָה בְּאֶמְצֵעַ

יְרוּחַם וְקִשָּׁה לִי לְהֶאֱמִין שְׂאֵי אֶפְשָׁר
לְנַגֵּס בְּשִׁעוֹת הַזְּמַן וּלְיַצֵּר מִהֶפְכָּה
עַל מִנַּת שְׂכָלָם יֶאֱכְלוּ אֶת
עֲשֵׂר חֲכַמַת אֲמִי.

חלומות על המגדל של דרעי

כואב לי שבנין גבוה יוצא ממני
כואב לי לעלות במעלית
כואב לי לדעת שיש ספר שם למעלה
כואב לי לראות את הביצה מסביב למגדל של
דרידה
כואב לי לעזב את המקום, חזרה למטה
שיחות האנשים,
תרגום חודרני.

מסע אל תוך בטנה של הגנבת הגדולה מכל – "הציונות"

אני עובד במס ההכנסה של דפי ההיסטוריה
החסרים לי,
ואת יפיה של אשתי לא קניתי בארץ מפרת,
במטבעות גדולים, חסרי ערך,
אלא מצאתי אותו באלבום תמונות ישן של
סבתי העיראקית,
בדמות אמי, כשהיתה צעירה, לבושה בבגדי
הכובש האירופאי.

מזגן אויר של אלה

בתוך מדרכת הבגרות הלא גמורה
מסמרי זכרונות מתוקיםמרים
ננעצו בכף הרגל
של הילד ודמי
נשפך
בשירה
על
הדף.

ספור אור ירח

"70 מינים של תמרים היו בבגדד"
ספֵּרָה לִי סַבְּתִי
וְהוֹסִיפָה "חֶבֶל שְׁעֶזְבֵנוּ,
שֶׁם לֹא הָיוּ שָׁמַיִם תְּרוּפוֹת בְּאֶכֶל
שֶׁם לֹא הָיוּ חֲמֵמָה
שֶׁם לֹא הָיוּ אוֹכְלִים פָּרָה, וְהַקּוֹבּוֹת הָיוּ
מְלֹאוֹת בְּבָשָׂר כְּבֶשׂ"

וְגַם אִם דֶּרֶכִי לְבִגְדָד נִהְרָסָה,
וְלְמָרוֹת שְׂאִינֵנִי דוֹבֵר אֶת הַשָּׁפָה,
עֲכָשׂוּ אֲנִי יוֹדֵעַ שְׁחִי הֵם חֲתִיכַת חֲשֻׁכָה שֶׁל
הַיִּסְטוֹרְיָה
הַתְּלוּיָה
עַל וּ, סֵפּוֹר אוֹר יָרַח שֶׁל סַבְּתִי.

זָכְרוֹן לְלֵא אַבִּידָן

הייתי מעדיף שֶׁלֹּט שִׁיקוּם בְּמִקוּמִי בַבְּקָר
וְיִלְבֵּשׁ מִסָּךְ
כִּי בְקָר אֶחָד הִצְלַחְתִּי לְהִתְעוֹרֵר בְּלְבוּשׁ
חֹמוֹת קִלְקִילָה
שִׁפְתוֹן, בְּקָר אֶחָד קִמַּתִּי וְשִׁפְתִי הִפְכוּ לְחֹמוֹת
קִלְקִילָה
אֲמַרְתִּי, אֲנִי בְּקִלְקִילָה, אֲבָל הֵייתִי חֹמוֹת
קִלְקִילָה הַתְּקוּעוֹת.
עוֹד נֶעֱשָׂה מִמֶּךָ, אֲמָרוּ חֹמוֹת קִלְקִילָה,
מְשׁוֹרֵר הַמֶּהֱפֵכָה
אֲבָל לֹא רְצִיתִי לְחִכּוֹת מִיִּלְיוֹן שָׁנָה, אֲזִ
הַתְּפִשְׁטִיתִי
וְנִתַּתִּי לָהֶם אֶת הַשְּׁלֵט שֶׁל הַרְחוּב.

דֶּרֶךְ הַסַּח חֲאֲרָטָה

מְדַבְּרִים עַל דֹּר אֲבִי־דָנְיֹוּם
וּמְחוּץ לְמִסְקָה מֵתִים הוֹרֵי לְסִיגְרִיָּה
נִתֵּן זֶה הַשִּׁיג לֹו עֲשָׂרֵת אֲלָפִים שְׁטֵר עֲגֻנוֹן
וּבִהֶסְטוֹרִיָּה בְּגֵרוּשׁ שְׁלִי יֵשׁ חֵר.
דֶּרֶךְ מִבְּטָא אֲשֶׁכְּנִדִּי
מְדַבְּרוֹת אֶל עֵינֵי קֶפְסָאוֹת שְׁמוֹרִים
וְהַמְשׁוֹרֵר, כְּמוֹ אֲבִי בֵימֵי הָאֲחֵרוֹנִים, הוֹלֵךְ
עִם שֶׁק שֶׁל כְּדוֹרִים
אֲבָל אֲבִי לֹא מְשׁוֹרֵר, וְאִף לֹא רְאִינוּהוּ מְצִיר
וְלִכֵּן בְּעָרוֹץ הַתַּחַת לֹא צִלְמוּ אוֹתוֹ מִתַּחַת
לְזִכְרוֹן הַדָּף
שֶׁעָלִיו כְּתַבְתִּי:
"הֵייתִי רוֹצֶה לִהְיוֹת אוֹתוֹ פְּגִיוֹן דְּמִשְׁקָאִי
שֶׁאֲבִי קָנָה
לְאִשְׁתּוֹ הַרְאֵשׁוֹנָה. הַתְּרַגְּשׁוֹת – בְּאֲבָא שְׁלִי!"

הוא לא שח
עשרת אלפים מלים כדי ליצור
שים, דֶּרֶךְ הַסַּח
חֲאֲרָטָה".

הפְּרוֹיֶקֶט הַמוֹדֵרְנִי בְּנִתּוּחַ פּוֹקוּיָאנִי

בֵּית; קָלָא; סֶפֶר; חוֹלִים; מִשְׁפָּט; כְּנָסֶת;
לֹא בִּסְדֵר הַזֶּה, הוּא נִרְטֵיב נִשִּׁי; מִזְרָחִי;
הוֹמּוֹלֶסְבִי; דֵּתִי; מִשׁוּגַע שִׁירָה
לֹא בִּסְדֵר.

אָבִי הַמֵּת

הַבּוֹלִים אֶסְפוּ אֶת יְמֵי הָאֲחֵרוֹנִים
שֶׁל אָבִי אֶל תּוֹךְ מְדִינֹת שְׂאֲלִיָּהוּן
הוּא לֹא טֵיִל,
הוּא הֵנִיחַ אוֹתָם בְּתוֹךְ קַעֲרַת מִי נִשְׁמָתוֹ
וְקִלְף מֵהֶם אֶת מַעֲטָפֵת הַהֲזָנְחָה,
שֶׁל שְׂכוֹנוֹת הַמַּעֲמָדוֹת הַנְּמוּכִים, שֶׁל הָעִיר
חִיפָה,
אֲבָל יְדִיָּהוּן הַתְּמַנּוּנִיּוֹת שֶׁל רְשִׁיּוֹת הַמְּמַשְׁלָה
לֹא אֲבָדוּ אֶחֱיָזָה בְּבוֹל
וְהִדְיוּ הַשָּׁחַר נוֹתֵר כָּאוֹת
קִין.

בין אם-כולתום לבין אמי

אמא שלי מדברת עם סבתי, בשפה
העירקית, הטבולה בשפה
העברית-מ-ערבית,
אבל כשהיא באה הביתה
היא מבקשת שאסגר את שירת אם-כולתום
ושאשים מוזיקה אחרת
כדי שלא ידעו מי
אנחנו.

הַלּוֹאִי וַיְכַלְתִּי לַחֲזֹר בֵּין סַפִּינֵי הַזָּמַן

שְׁכוּנַת הַדָּר בְּחִיפָה חִפְתָּה לְסָבִי בְּשִׁמְלַת
חֲתָנָה בְּלוּיָהּ
וְלִכְבוֹד הַפְּנִסְיָה הַיָּא הַעֲנִיקָה לוֹ שְׁתֵּי קִבְיֹוֹת
שֵׁשׁ-בָּשׁ שְׁחוּקוֹת,
וּמְזָגָה לוֹ כּוֹס עֲרָאק.
וְסִבְתִּי סְפָרָה לִי, אֵיךְ הִיא יֹשֶׁבֶת, בְּתַחֲנוּת
הָאוֹטוֹבוֹס, חֲסֵרַת הַגֶּג, שֶׁל שְׁכוּנַת עֵין לֵלָא
הַיָּם,
וְדֹאגָה, אֲבָל הוּא אֵף פְּעַם לֹא חֲזַר מִשָּׁם, כְּמוֹ
שֶׁהָיָה.
לְעֵבֶר יֵשׁ זָמַן מִשָּׁלוֹ
לְזָמַן יֵשׁ עֵבֶר מִשָּׁלוֹ
לְזָמַן יֵשׁ עֵבֶר מִשָּׁלוֹ
אֲלֵלָה מַעַק, סָבָא שְׁלֵמָה.

אולי עוד יגדל לי שריון ואעשה חיל

לא הִיָּה לי שריון, להתמודד עם רגש החרטה,
על כל הזמן שבזבזתי,
כשנסיתי לנקות את שבילי חרשת
האקליפטוס,
שהצלו על משטחי הטנקים, שהשארו במחנה
"כורדני" בקרית מוצקין,
למקרה שאיזה דויזיה מכחות האויב תגים
באמצע הפקק הארך שבין קניון "הקריון"
לקניון "חיפה".

העלים נפלו מהעצים, על ראשי, כמו ספרית
ספרי פילוסופיה כבדים,
שנחתה באמצע שכונת מאה שערים.
והיום טפות של דם-דיו מתנקות מניר גופי
המתפורר,
אל חולות מדבר זכרון השכחה.

יש מלים מְכַעֲסוֹת

כְּשֶׁאָבִי פָּשַׁט אֶת דָּגְלֵי הַקְּרִיָּאָה
וּפְעָרְנוּ פֶּה אֶל מוֹלֵי הַכְּשָׁלוֹן שָׁלוּ לְמִצַּא מְלָה,
אֲמִי עֶקְפָּה אֶת מְשֻׁרְדֵי הַחֲנוּךְ הָעֶקֶר,
שָׁנַתָּן לָהּ וּלְאָבִי, חֲנוּךְ שֶׁל עֲבָדִים,
וְהֶאֱכִילָה אוֹתָנוּ בְּפְרוּרֵי אוֹתִיּוֹת שֶׁהִיא
אֶסְפָּה בְּעֶצְמָה.
וּכְשֶׁקָּרָאתִי בְּעֵינַי אָבִי,
הַבְּנֹתִי,
שֶׁהוּא לֹא הִסְפִּיק לְעֶרְךָ אֶת סֵפֶר חַיּוֹ.
וְלֹא הִסְפִּיקֵנִי לְעֶזֶר לוֹ
וְהַשִּׁירָה נוֹתֵרָה עֶקְרָת לְלֹא בֵּית.

תלמידמורה

יד השמאל שלי החלה לכתב,
כשהפרתני את ד"ר שטיינברג, שידע
לקחת מלה אחת בפקדת הצבא גרמני
ולהסביר דרכה
איה התנהלה כל המחשבה הגוססת, במחצית
המאה השרופה.
הייתי ימני קיצוני בקבוצת כדורגל מלאת
שנאה,
שמכר את חלצת המועדון,
בשביל שק העשוי קלפות
ערכים.

חֲרַשַׁת הַיִּשְׂרָאֵלִיּוֹת

אל תספרו לי על השואה
בזמן שאתם מענים את העם הפלסטיני
הכבוש
אל תספרו לי על השואה
בזמן שאתם מפלים את הפלסטינים-
הישראלים
אל תספרו לי על השואה
ותשפחו את רוחת העניים והמחלשים
אל תספרו לי על השואה
ותנהמו במגרשי הכדורגל, כמו קופים, ברגע
ששחקנים אתיפים נוגעים בכדור
אל תספרו לי על השואה
ותקראו לרוסים מסריחים ולנשותיהם זונות
אל תספרו לי על השואה
ותדחו את כניסת הזהות המזרחית לתכניות
הלמוד הממלכתיות
אל תספרו לי על השואה
ותחזיקו בנשק הגרעיני
אל תספרו לי על השואה
ותמכרו נשק דורסני לכל דורש
אל תספרו לי על השואה
כי לא בשביל המדינה הזאת הם מתו.

קָרָם גְּלוּחַ אַהֲבָה

הַעֲדִינוֹת הַקְּשׁוּחָה שְׁלַךְ כְּמוֹ כְּלִי גְלוּחַ בְּאִמְצַע
שָׁמַיִם שְׁעִירִים
נָעָה בְּמַהֲרֹת וּמִסְתִּירָה קָרְחוֹנִי מִחֲשָׁבָה
חֲלָקָה
אֲנִי מִפִּיר אֶת כְּלִי הַגְּלוּחַ שֶׁל מַעֲרָכוֹת הַיְחָסִים
קְשָׁרִים שֶׁל שֶׁעַר אֲשֶׁר נוֹפְלִים עַל רִצְפַּת
הַשִּׁישׁ הָאִיטָלְקִי
שֶׁהִבְאֵנוּ מִתּוֹנִיס.

הַתְּחַלְקֵתִי

בְּזִמְן

שֶׁהַתְּגַלְחָנוּ

הַתְּגַלְחָתָ בְּזִמְן

שֶׁ הֵת ח ל ק - ל נ ו

וְנִשְׁאַרְנוּ אֲנִי גּוֹשׁ וְאֶת חֲלָקֵת אֲדָמָה מְלַכְלָכֵת
מִחֲפָשִׁים

טָפָה בְּלֵב בְּדִידוּת הַזְּרִימָה.

שימו לב, שימו לב מה קורה על רַכְּבַת הַשָּׁפָה שְׁלָנוּ

עַרְבֵי מִסְרִיחַ, כָּלֵב עַרְבִי, אֵל תֹּאכַל כְּמוֹ עַרְבִי,
מָה הַתְּלַבְּשֶׁתָּ כְּמוֹ עַרְבִי?!

אַתָּה מִרִיחַ כְּמוֹ עַרְבִי, אֵיזוֹ עֵבוֹדָה עַרְבִית,
אִמָּא שְׁלֶךְ עַרְבִיָּה, אוֹכֶלֶת ב...
עַרְבִים צָרִיךְ לְהִרְגֵם כְּשֶׁהֵם קֹטְנִים.
עַרְבִים זֹרְקִים אֶת הַיְלָדִים שְׁלֵהֶם עַל הַקִּיר,
אִם הַיְלָד נִדְבַק לַקִּיר, אִזּוֹ הוּא יִהְיֶה טִיחַ
כְּשִׁיגְדֵל וְאִם הוּא יִפֹּל לְרַצְפָּה אִזּוֹ הוּא יִהְיֶה
רַצֵּף.

עַרְבִי טוֹב הוּא עַרְבִי מֵת.
מֵת לְעַרְבִים, מֵת לְעַרְבִים. מֵת לְעַרְבִים.

אֱלֹהִים לֹא מָרַחַם עַל הָאָרְסִים וְהַפְּרָחוֹת

אֲרָסִים וּפְרָחוֹת לֹא עוֹבְרִים
לְכַתֵּה י', בְּשָׂרָה לְאֶזְנִי הַנְּדִהמוֹת
בַּת קוֹל בְּאֶמְצַע אוֹטוֹבוֹס שְׁהַחְלִיף אֶת עוֹרוֹ,
רַגְלֵי הַתְּמָרְדוֹ, יְדֵי נִשְׁטָפוּ בְּחַדוֹת,
עֵינֵי רַעְמוּ, לְשׁוֹנֵי הַתְּמַתְחָה, יִשְׁבְּנֵי הַפֶּךְ מוֹצֵק
הַחוּשׁ הַשְּׂבִיעִי שֶׁלִּי זִיּוּהָ סְכָנַת־שִׁירָה.

הַנְּסִיךְ הַקָּטָן מֵרְמַאלָה

הַנְּסִיךְ הַקָּטָן מֵרְמַאלָה לֹא נוֹתֵן לִי לִישׁן
בְּרֵעַב רוֹחֲנִי, תַּחַת סֶגֶר הַמְּחֻשְׁבוֹת
לֹא בְּתֵי סֶפֶר שְׂיִמְלֹאוּ אֶת חַיִּי
בְּשִׁיחוֹת עַל הַמַּעֲלָה הַטּוֹבָה.
רַגְלִי הַיְּחֻפּוֹת רוֹדְפוֹת אֶת קוֹל צַדֵּק נְשָׁמְתִי
כְּשֶׁהוּא סוֹחֵב עַל גְּבוֹ הַקָּטָן
אֶכֶל שֶׁהִגִּיעַ מֵהָאֲמוֹת הַמְּאַחְדוֹת
שֶׁמְאַכִּילוֹת וְלֹא כֹל כֶּךָ בּוֹכוֹת.
הַנְּסִיךְ הַקָּטָן שָׁמַת בְּרְמַאלָה מִשְׁכִּיב אוֹתִי
לִישׁן
אֶךְ בְּטֵנִי כּוֹאֶבֶת וְנִלְחַמַת
בְּשִׁבְעַת הַמְּלֹאכוֹתִי,
בֵּין סִפְיָי מְחֻשְׁבוֹתִי
הַמְּתְרוֹצְצוֹת, אֶל מוֹל שְׁמַחַת־הַשְּׁלוֹהַּ הַלֹּא
אֶפְשָׁרִית.

ההיסטוריון הנכון

במבט ישיר אל הצלקות של ההסטוריה
אני מגלה שהפצעים לא הגלידו
רק הצעקות השתקו
והאסירים עדין יושבים ומחכים
שההיסטוריון הנכון יבוא ויאיר
את אגמי הדמעות, של הקדוש ברוך הוא.

אַל מוֹל "אַנִי" אַחֵר

לא יֵעָזְרוּ הַקְדוּשִׁים
כְּשֶׁהֵיךְ רוֹעֵדָת
הַשָּׁעַר לֹא יִצְבַּע אֶת עֲצָמוֹ
הַזְמַן חוֹלֵף לֹאט בְּרִכּוּבוֹת מְהִירוֹת
וְצַעֲדֶיךָ הַמְהַסְסִים מִבְּעִבְעִים בִּי.

וּבְכֹל זֹאת לֹא יִכְלֹתִי לְהַפְסִיק לְהִתְעַלֵּם מִמֶּךָ
כְּשֶׁפְּנִית אֵלַי בְּלְבוּשׁ אָדָם פְּקִיטָנִי זָקֵן בְּדֶרֶךְ
לְבִירְמִינְגָהָם

וּבְעֵצָם אַתָּה מֵת, וְאַנִי זֶה שְׂרוּעֵד
אָפֵר, חוֹלֵף לֹאט, בְּשִׁיר מְהִיר
בְּרִגְשׁ מְהַסֵּס אֵל מוֹל גּוֹיְתֶךָ הַחַיָּה.

למרים

יהיה זכרך ברוך!

שוק הוֹמָה ריח פְּרִיחָה המְטִילָת בֵּין הדּוֹכָנִים
פִּיקֻנִיק בֵּין עֲנָנֵי פִיחַ עָסוּק
בְּקוֹר בְּתַעְרוּכָה גְשׁוּמָה מְלֵאָה עֲנָנִים מְהֻלְכִים
סִגְרִיָּה מְשׁוּחַחַת עִם סִגְרִיָּה
וְשׁוֹב הַלִּיכָה לְקִרְאָת שְׂכָחָה.

נִסִּית לְסַפֵּר לִי שְׁהִיִּית בְּשֵׁנֵי
אֲךָ לֹא הִסְפַּקְתָּ לְסַפֵּר לְשֵׁנֵי מִי אֶת
שְׁמַעְתָּ שְׁהִגַּעְתִּי וְלֹא שְׁמַעְתִּי
שְׁהִלַּכְתָּ.

מָרִים, נָתַתְּ לְאֵלִים אֶת נִשְׁמַתְךָ
וְאִמָּךְ הִקְרִיבָה לְאֱלֹהִים אֶת אֲמוּנָתָה
פֶּטֶר סְלָרְס וְקִיִּית מִן יַצְחִיקוּ אוֹתָךְ בּוֹדֵדֵי
וְאֲנוּ נִשְׂאָר בְּמִלְחָמָה בְּתוֹךְ עוֹלָם.

כְּשֶׁבְחַרְתִּי צְדָדִים, יָדַעְתִּי שְׁאֲנִי לֹא שְׂיִיךְ
וְכִשְׁהִשְׁתִּיכְתִּי לֹא יָדַעְתִּי צְדָדִים
כְּשֶׁנִּפְגַּשְׁנוּ פְּרָחִים מְלֵאוּ אֶת הָאֵוִיר
וְכָרְגַע הַזְכָּרְתִּי לִי שׁוֹב, מִי מִזִּין אֶת הָאֲדָמָה.

מִוֹת לְיוֹם הַלֵּדָת

הַמִּוֹת קָנָה לִי לְיוֹם הַלֵּדָת
מִכְנָסִים עִם הַמִּוֹן פִּיִּסִים שֶׁל יָדַע
אֲךָ אֲבָל הֵיִדַע לֹא עָזַר לִי לֹאמֵר לוֹ תוֹדָה.
הִבְטַחְתִּי בְּשִׁפְתַי הַמִּוֹת הַמְּלוֹקָת
חֲשַׁתִּי אוֹתָן זָזוֹת
עָקַבְתִּי אַחֲרֵי הָאֵוִיר בְּתַנּוּעָה שֶׁל 29 מַעֲלוֹת
שִׁתִּיתִי מִיץ חֶסֶר בְּגָרוֹת קָר
טַעַמְתִּי אֶת מְלַחֹת הַזַּעַה שֶׁל יוֹם הוֹלְדָתִי
וּבְכָל זֹאת פְּגוּעֵי שְׂמֵחָה הִתְנַפְּצוּ עַל עַצְבִּי
וְקָרְבָּנוֹת הַיּוֹם חֶסֶר מְנוּחַ הִתְרוֹצְצוּ מִסְבִּיבֵי
בְּשִׁפּוֹת שׁוֹנוֹת
רְקוּד עִירָם נוֹרָא
כְּדוּרִיּוֹת הַדָּם שֶׁל הַפָּגֶר נִלְחָמוּ בִּידַע הַכּוֹבֵשׁ
שֶׁהִגִּיעַ אֶל צִפְרָנִי
SMS שֶׁל SOS חֶפֶשׁ גְּדֵרוֹת שֶׁל
שִׁירָה.
לְבִשְׁתִּי אֶת מִכְנָסֵי הַקָּרִים הַרִיקִים
בְּאִמְצַע רְחוֹק בְּנִגְלָדְשֵׁי בְּלוֹנְדוֹן
וְהִתְיַשְׁבַּתִּי לְכֹתֵב מֵאֵמֶר
עַל הַפְּגוּעַ הַעִירָקִי
שֶׁהִתְרַחֵשׁ לְפָנַי שְׁלֵשִׁים וְשָׁלֹשׁ שָׁנִים
בְּטַבּוּרָה שֶׁל אִימִי.